

STABAT MATER

Work Title	Stabat mater
Alternative Title	
Composer	Pergolesi, Giovanni Battista
Opus/Catalogue Number	PayP 77
Key	F minor
Movements/Sections	12
First Publication	1749
Librettist	Jacopone da Todi (ca.1230-1306)
Language	Latin
Composer Time Period	Baroque
Piece Style	Baroque
Instrumentation	2 Voices (S,A), Strings, Continuo

Pergolesi'nin bitirebildiği son eseri, şaheserlerinden biri olan Stabat Mater, iki kadın sesi (soprano ve alto) ile yaylı çalgılar orkestrası ve sürekli bas (klavsen) için 1736'da bestelenmiştir.

Stabat Mater, 1300 yıllarında İtalya'da, Todi'li şair Jacoponus de Benedictis (diğer adıyla Jacopone Todi, 1236- 1306) yazdığı sanılan ve Sequence (Latincesi Sequenza olan ve devamı, sonrası anlamına gelen, Batı Latin kiliselerine ait olan en eski literjik parça) türünün, giderek önem kazanan dini bir müzik stili olmuştur. Meryem Ana'nın (Mater) çarmıha gerilmiş (Stabat) İsa Peygamber'i gördüğü zamanki yakınmalarını, acılarını anlatan, aynı zamanda acı çeken bir ananın çocuğuna duyduğu sevgiyi – dini müzikteki en insanlı yönü – belirten Stabat Mater türünde, daha önce Josquin (1440-1521) ve Palestrina (1525-1594) gibi besteciler; XVIII. yüzyılda da pek çabuk unutulmuş İspanyol Besteci Emanuele Astorga (1680-1757) ve Pergolesi, daha sonra Rossini (1792-1868), Verdi (1813-1901), Dvorak (1841-1904) gibi ünlüler eser yazmışlardır.

Pergolesi'nin stil ve tarih bakımından bir dönüm noktası olan müziği, bir yanda Napoli ekolünün Geç Barok üslubunun oluşturduğu unsurlarla, diğer yanda operada gereken ayrıntılı anlatım olanaklarını kaynaştırmıştır. Stabat Mater'de de özellikle tutucu olan kilise müziğinin katı kuralları, bu kaynaşımında ağır basar. Pergolesi'nin "Cavaliere della vergine dei dolori" adlı Napoli Kardeşler Derneği'nin toplantılarında seslendirilmek için, sipariş üzerine yazdığı Stabat Mater, A. Scarlatti'nin aynı adlı eserinin yerini almış ve pratik olması için de belirli kadro (soprano, alto ve yaylılar) için bestelenmiştir. Pergolesi, eserinde 20 kıtadan oluşan bu "Sequence" metnini 12 bölüm olarak yazmış, her bölümü kısmen solo, kısmen düet şeklinde düzenlemiş; ayrıca iki solist için güçlü ve parlak kastrat sesleri öngörmüştür. Eserin sonraki bazı düzenlemelerinde yer alan koro otantik değildir.

İlk yorumundan sonra İtalya'da beğenilen bu yeni ve moda eserin Avrupa'da karşılaştığı eleştiriler de değişik olmuştur: J.G. Sulzer

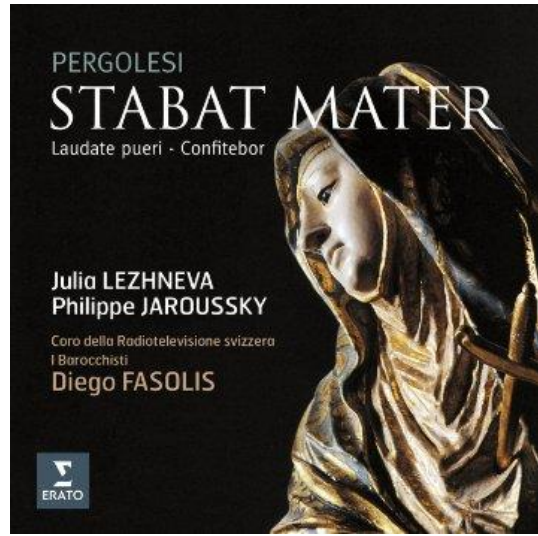
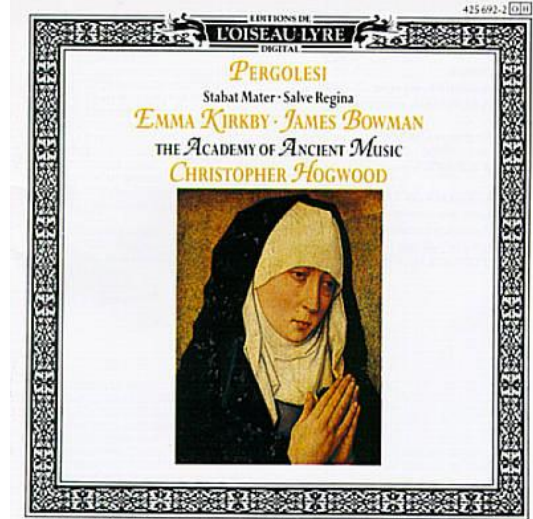
1794'teki Sanat Teorisi kitabında, "Tüpleri diken diken yaptığı"ni belirtmiştir. Alman dinleyiciler E.T.A. Hoffmann'ın belgelediği üzere, müziği yüzeysel bulmuş, "Dünyevi gösterilerin kutsal âleme yöneltmesi"ni beğenmemişlerdi. Günümüzde ise, o çağın müziğini aşan dâhi bestecinin bu eseri, Stabat Mater'lerin en başında yer almakta; Alfred Einstein'ın belirttiği gibi "Stilin iki yönlülüğü" eserin anlamını ve gücünü arttırmaktadır.

Gerçekten de besteci, Meryem Ana'nın ince ve içtenlikli vasıflarını iki sese bölmüştür: 1. bölüm, birbirini izleyen acı ve farklı etkilerini yitirmemiş iki sesle (disonans) başlayan, birbirine geçen ezgiyle – bas eşlikte – sergilenen girişle hemen dinleyiciyi kendine çeker. "Stabat mater dolorosa"da acı içindeki Meryem Ana, haçın karşısında durur. Oğlu orada asılıdır. Genellikle bu konu üzerinde durulan Stabat Mater'in sadelik, kromatizm ve disonant ses partileriyle çekicilik kazanan düetleri arasında 3. bölüm (O quam tristis) 5. bölüm (Quis est homo) ve özellikle zengin armonili 9. bölüm (Sancta Mater) ilgi çeker. Dinsel hizmete sunulan opera stiline anlatımı ve tutkusunun kilise kurallarına uygulanmasına örnek olan 8. bölüm (Fac, ut ardeat cor meum) ve finali oluşturan Amen duasında çokseslilikle zirveye ulaşılır. 11. bölüm (Inflammatum et accensus) düeti ise, kolaylıkla Pergolesi'nin La Serva Padrone Operası'nda yer alacak güzelliğindedir.

Süre 42'

– Aktüze İ. Müziği Okumak. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.

Kazım Çapacı

- Stabat Mater a 3 voci in Canone (Lignville, Eugène de)
- Stabat Mater Dolorosa (Gregorian Chant)
- Stabat Mater Dolorosa (Hunt, William H.)
- Stabat Mater in B-flat major (Matta, João da)
- Stabat Mater in C minor (Astorga, Emanuele)
- Stabat Mater in D major (Anonymous)
- Stabat Mater in D minor (Matta, João da)
- Stabat Mater in dolore mundi (Militello, Sergio)
- Stabat Mater in F minor (Cafaro, Pasquale)
- Stabat Mater in G major (Pereira, Marcos dos Passos)
- Stabat Mater in G minor (Anonymous)
- Stabat Mater in G minor (Caldara, Antonio)
- Stabat Mater, D. 175 (Schubert, Franz)
- Stabat Mater, D. 383 (Schubert, Franz)
- Stabat Mater, FP 148 (Poulenc, Francis)
- Stabat Mater, G. 532 (Boccherini, Luigi)
- Stabat Mater, Hob.XXa:1 (Haydn, Joseph)
- Stabat Mater, Op. 16 (Rheinberger, Josef Gabriel)
- Stabat Mater, Op. 35 (Oechsner, Andreas Johann Lorenz)
- Stabat Mater, Op. 44 (Torrent, Claude)
- Stabat Mater, Op. 49 (Spada, Luca)
- Stabat Mater, Op. 58 (Dvořák, Antonín)
- Stabat Mater, Op. 79 (Peters, Rob)
- Stabat Mater, Op. 96 (Stanford, Charles Villiers)
- Stabat Mater, Op. 138 (Rheinberger, Josef Gabriel)
- Stabat Mater, P. 77 (Pergolesi, Giovanni Battista)
- Stabat Mater, RV 621 (Vivaldi, Antonio)
- Stabat Mater, S. 172b (Liszt, Franz)
- Stabat Mater (Abos, Girolamo)
- Stabat Mater (Arantes, Rafael Sales)
- Stabat Mater (Arriaga, Juan Crisóstomo de)
- Stabat Mater (Bastos, Martiniano Ribeiro)
- Stabat Mater (Brito, Estêvão de)
- Stabat Mater (Cuello Piragüibis, Adrián Antonio)
- Stabat Mater (Dandrieu, Pierre)
- Stabat Mater (Donini, Agostino)
- Stabat Mater (Falloni, Matteo)
- Stabat Mater (Ferrari, Carlotta)
- Stabat Mater (Fry, William Henry)
- Stabat Mater (Gatti, Walter)
- Stabat Mater (Gounod, Charles)
- Stabat Mater (Grandval, Clémence de)
- Stabat Mater (Gulick, Paul van)
- Stabat Mater (Hill, Malcolm)
- Stabat Mater (Jermalczyk, Mariusz)
- Stabat Mater (Karamanov, Alemdar)
- Stabat Mater (Kocjeda, Józef)
- Stabat Mater (Knulla, Toivo)
- Stabat Mater (Leopold I, Holy Roman Emperor)
- Stabat Mater (Lobo de Mesquita, Emerico)
- Stabat Mater (Maximilian III Joseph)
- Stabat Mater (Möcklmanus, Stephen)
- Stabat Mater (Moreno i Morera, Modest)
- Stabat Mater (Menino, Giovanni Maria)
- Stabat Mater (Miegowski, Krzysztof)
- Stabat Mater (Oliveira, Manoel Dias de)
- Stabat Mater (Palestrina, Giovanni Pierluigi da)
- Stabat Mater (Perosi, Lorenzo)
- Stabat Mater (Platti, Giovanni Benedetto)
- Stabat Mater (Predieri, Luca Antonio)
- Stabat Mater (Rossini, Gioacchino)
- Stabat Mater (Salvayre, Gaston)
- Stabat Mater (Sances, Giovanni Felice)
- Stabat Mater (Sborgi, Gasparo)
- Stabat Mater (Scarlatti, Alessandro)
- Stabat Mater (Souza, José Alexandrino de)
- Stabat Mater (Spada, Luca)
- Stabat Mater (Tartini, Giuseppe)
- Stabat Mater (Tinel, Jef)
- Stabat Mater (Traetta, Tommaso)
- Stabat Mater (Tivycross, Martin)
- Stabat Mater (Valenti, Arelino)
- Stabat Mater (Viro, Angel)
- Stabat Mater (Zane, Francesco)

